

Prof. dr hab. Ewa Stachowska
Zakład Żywienia Człowieka i Metabolomiki
Pomorski Uniwersytet Medyczny
w Szczecinie

Szczecin 12 06 2020

Recenzja rozprawy doktorskiej mgr Dominiki Gier
„Ocena skuteczności diety eliminacyjnej w leczeniu otyłości u kobiet z chorobą Hashimoto”

Hashimoto to schorzenie, gdzie liczba pacjentów wydaje się narastać wraz z postępującymi zmianami środowiska. Przebieg tego (obecnie najczęściej rozpoznawanego na świecie schorzenia tarczycy), wydaje się być modyfikowany przez umiejętnie i dobrze dobraną dietę. I tu stajemy przed zasadniczym pytaniem: dobrze dobraną czyli jaką? Wydaje się, że nie ma drugiego schorzenia, w którym ustalenie skutecznej terapii żywieniowej, ale w oparciu o **solidne dowody naukowe, nie byłoby tak pilne**. Kobiety, u których Hashimoto jest rozpoznawane częściej niż u mężczyzn, stanowią obecnie jedną z najliczniejszych grup pacjentów szukających pomocy w gabinecie dietetyków. Niestety, brakuje rekomendacji dietetycznych dla pacjenta z Hashimoto, podążających za wiedzą. Na dietetycznym „rynku” mamy dosyć przestarzałe wytyczne dla osób z niedoczynnością tarczycy i ....ogromy wysyp porad opartych o doświadczenia lekarzy i dietetyków poszukujących rozwiązań na podstawie obserwacji swoich pacjentów. Niestety większość tych zaleceń nie jest oparta o starannie przygotowane badania obserwacyjne (prospektywne). Czego bardzo brakuje. Tym samym to badanie doktorantki jest niezwykle cenne i stanowi potrzebny wkład w poszukiwanie skutecznej i naukowo uzasadnionej terapii. Mam nadzieję, że praca nie zostanie zakończona na tym etapie a wyniki będą zacznem kolejnych prac obserwacyjnych.

Cieszy mnie także fakt, że doktorantka dotknęła tematu kontrowersyjnego – czyli sensu stosowania testów na nadwrażliwość pokarmową w terapii. Zastosowanie diety eliminacyjnej w oparciu o badanie nadwrażliwości pokarmowej IgG₁₋₃, może dla wielu wydać się naukową herezją, ale **pamiętajmy że w nauce liczy się siła dowodów a nie przekonania**.

WPŁYNEŁO DO DZIEKANATU
Wydziału Nauk o Zdrowiu

dnia 23.06.2020 r. *Ambasiej*

Rozprawa ma typowy układ, na który składają się: wstęp, cel pracy, materiał i metody, wyniki badań, dyskusja, wnioski, piśmiennictwo oraz streszczenie. Pomiędzy poszczególnymi częściami pracy zostały zachowane właściwe proporcje.

Wstęp został przez doktorantkę napisany bardzo rzetelnie. Rozdział został podzielony przez doktorantkę na kolejne małe podrozdziały dedykowane: charakterystyce i epidemiologii Hashimoto oraz patogenezie i epidemiologii otyłości. W tej części doktorantka bardzo interesująco opisała rolę cynku i selenu w przebiegu Hashimoto

Wstęp został napisany **z rozmachem**, wyczerpująco i z wykorzystaniem chronologicznie dobranych źródeł literaturowych. Doktorantka nie pominęła żadnych kluczowych prac, cytując zarówno te stanowiące kanon wiedzy jak i prace najnowsze. Na podkreślenie zasługuje fakt, że doktorantka nie cytuje tylko prac przeglądowych (co jest wygodną praktyką wielu badaczy) ale sięga do prac źródłowych – a to wymaga znacznego trudu i dużego nakładu pracy!

To czego mi bardzo brakuje we wstępie to obecności podrozdziału dotyczącego nadwrażliwości pokarmowej i pomiaru reakcji IgG zależnych. To temat budzący kontrowersje a jednocześnie użyty w metodologii. Podobnie z założeniami diety eliminacyjnej – zdecydowanie opis i założenia diety zostały zmarginalizowane a szkoda!

Brakuje mi także schematów, które ułatwiłyby szybsze podsumowanie zmian metabolicznych w osób z Hashimoto.

Znalazłam we wstępie drobny błąd wymagający korekty podczas pisania prac do publikacji; (str 24) jest matformina, a powinno być metformina).

Cele pracy prawidłowo sformułowane, zostały zogniskowane wokół wykazania skuteczności stosowania badań nadwrażliwości pokarmowych typu IgG₁₋₃ do układania diety redukcyjnej u chorych z Hashimoto.

Rozdział „Materiał i metody” jest napisany **bardzo starannie i z dużą kulturą**. Po przeczytaniu tego rozdziału każdy z zainteresowanych badaczy może z łatwością powtórzyć badania.

Rozdział „Materiał i metody” zawiera także precyzyjny opis grup badanych, użytego materiału, odczynników i sprzętu.

Znalazłam parę drobnych rzeczy wymagających doprecyzowania

- a) str 28. nie jest jasne czy redukcja kaloryczności diety o 1000 kcal była wdrożona w obydwu grupach czy tylko K 2?
- b) bardzo przydatny byłby schemat badania (Flow chart)
- c) str 28 Aliant brakuje specyfikacji sprzętu (producent, kraj)
- d) str 28. brakuje opisu w jaki sposób była prowadzona kontrola diety – najbardziej rozpowszechnionym sposobem jest 24h /48 h czy 72 h pamiętnik żywieniowy. Proszę opisać jak ta kontrola była prowadzona w tych badaniach
- e) str 28 Tanita brakuje opisu pełnej specyfikacji sprzętu
- f) str 28 brakuje jednostek dla pomiaru TBW
- g) str 29 muszę z uznaniem podkreślić to jak mały był poziom rezygnacji pacjentek z badania w tej grupie. W badaniach, które prowadziliśmy z grupami otyłych osób z NAFLD procent rezygnacji sięgał 30 % wyjściowej grupy.
- h) czy były różnice w ubytku masy ciała u kobiet, które rezygnowały z badania między grupami (w której grupie redukcja była mniejsza?).
- i) str. 31 wydaje mi się, że dobrze byłoby opisać o ile zredukowana została kaloryczność diety w stosunku do CPM. W obydwu grupach kaloryczność proponowanej diety była identyczna - rzędu 1400 i 1600 kcal. A jestem ciekawa jak duże były to deficyty w stosunku do CPM w obydwu grupach?
- j) str 66 i dalej brak opisu parametrów na osi OX i OY

Analiza statystyczna została przeprowadzona w sposób prawidłowy z wykorzystanie odpowiednich testów.

W kolejnym rozdziale Autorka opisała wyniki badań. Przedstawiła je w sposób wyczerpujący. Rozdział zawiera liczne ryciny podsumowujące i obrazujące uzyskane wyniki.

W przeprowadzonej dyskusji Autorka wykazała się wśmienitą znajomością tematu i umiejętnością oceny zarówno przeprowadzonych badań jak i otrzymanych wyników. Analizuje je i porównuje z danymi przedstawionymi w piśmiennictwie.

Podsumowaniem pracy są wnioski, stanowiące odpowiedzi na pytania zawarte w celu pracy.

Autorka uzyskała niezwykle ciekawe wyniki pokazujące, że stosowanie diety redukcyjnej po wstępnym badaniu nadwrażliwości jest zasadne. Bardzo ciekawy wynik uzyskano dla diety eliminacyjnej i terapii L Tyroksyną. Konieczność zmniejszenia dawki leku odnotowano

w obydwu grupach, jednak lepsze wyniki (jako trend) obserwowane są w grupie K1. To samo dotyczy redukcji objawów jelitowych.

Reasumując praca **jest bardzo dobra przygotowana** z najwyższą starannością i w oparciu o bardzo aktualne zadania badawcze.

Jak każda dobra praca – tak i ta zostawia czytelnika z pytaniami, na które warto uzyskać odpowiedź:

1. Czy zasadne byłoby wprowadzenie badań wykrywających NCGS u osób z Hashimoto. Wiemy, że takich osób jest więcej niż osób z celiakią a diagnostyka jest bardzo trudna.
2. Czy metodyka badania nadwrażliwości typu IgG₁₋₃ *de facto* nie dotyczy zjawiska tzw. zespołu jelita przesiąkliwego. Czy wobec tego wprowadzona na 8 tygodni dieta low FODMAPs nie byłaby praktyczniejszym i tańszym rozwiązaniem.
3. Szkoda, że nie było jeszcze grup bez dodatku selenu i cynku. Te dwa pierwiastki teoretycznie mogły oddziaływać na barierę jelitową, prowadząc do jej lepszej regeneracji. Czy stosowanie diety eliminacyjnej bez tej suplementacji byłoby Pani zdaniem równie efektywne?

Reasumując- tylko dobre prace pozostawiają otwarte pytania i inspirują do dalszych poszukiwań. Praca doktorska mgr Dominiki Gier jest dobrze zaplanowana i poświęcona bardzo ciekawej tematyce. Praca stanowi samodzielny dorobek naukowy, a uzyskane wyniki stanowią istotny wkład w badaniach nad zrozumieniem procesów miażdżycowych. Dobre poznanie tych zjawisk może prowadzić do uzyskania optymalnych metod zapobiegania chorobom metabolicznym.

Przedstawiona do oceny rozprawa doktorska spełnia wymagania Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. „O stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki” (Dz. U. nr 65, poz. 595).

Wnoszę do Wysokiej Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku o dopuszczenie Pani magister Dominiki Gier dalszych etapów przewodu doktorskiego. Zgłaszam pracę do wyróżnienia.

Z wyrazami szacunku

Ewa Czernicka
KATEDRA I ZAKŁAD
Katedry i Zakładu Żywienia Człowieka
i Metabolomiki

prof. dr hab. n. med. Ewa Czernicka